

Göteborgs kommun

goteborg@goteborg.se

Beslut efter uppföljning i grundskola

efter tillsyn i Santosskolan

Göteborgs kommun

Uppföljning av tillsyn i Santosskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Göteborgs kommun under höstterminen 2015. Skolinspektionen fattade den 18 januari 2016 beslut efter tillsyn för Santosskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Göteborgs kommun inkom med den 2 maj 2016 samt intervjuer och dokumentstudier genomförda i samband med uppföljningsbesöken vid Santosskolan.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande		
I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.	Föreläggande	2017-05-12
2. Extra anpassningar och särskilt stöd		
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta	Föreläggande	2017-05-12

Beslut

2017-02-14

3 (25)

Dnr 43-2015:5257

	att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.		
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling			
	Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.	Föreläggande	2017-05-12
5. Förutsättningar för lärande och trygghet			
	Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2017-05-12

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	
Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Brist avhjälp
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Brist avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälppt samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår. Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälppts.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 12 maj 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

- Lärarna ska i undervisningen ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

*Motivering till bedömning av brist**Skolinspektionens tidigare beslut*

Skolinspektionen beslutade den 3 februari 2017 att förelägga huvudmannen för Santosskolan att senast den 29 april 2016 vidta åtgärder för att säkerställa att alla lärare i sin undervisning tar hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Av Skolinspektionens beslut framgick att det fanns skillnader mellan lärarna i hur mycket hänsyn de tog till elevernas individuella behov och förutsättningar. Exempelvis fanns det elever som uppgav att de bara i vissa ämnen fick uppgifter som utmanade dem och att de själva aktivt måste be om mer utmanande uppgifter för att utvecklas vidare i dessa ämnen. Det fanns också elever som berättade att det var vanligt att alla elever arbetar med samma uppgifter på lektionerna. Den bild som eleverna gav uttryck för fick även stöd av uppgifter från dåvarande rektorn som berättade att han kände till att det fanns lärare som hade svårt för att individanpassa undervisningen. Tillsynen visade också att överlämningen av information om eleverna från tidigare skolenheter varit bristfällig i vissa ämnen, vilket innebar att nödvändiga uppgifter om eleverna inte kommit de undervisande lärarna tilldel.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen redovisade den 2 maj 2016 de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa de brister som Skolinspektionen påtalat i sitt föreläggande den 3 februari 2016. I redovisningen står att Santosskolan efter att denna brist konstaterats arbetat med frågan om individanpassning. Bland annat står att diskussioner om hur detta ska ske förts i både arbetslag och ämneslag. Enligt redovisningen har respektive ämnesföreträdare också fått i uppgift av rektor att inom sitt ämne, tillsammans med undervisande lärare, ta fram och samla ett varierande arbetsmaterial. Detta arbetsmaterial skall vid behov kunna användas i undervisningen för att kunna möta elevers olika förutsättningar och behov. Materialet dokumenteras och används i kommande årskurs undervisning.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

För att komplettera huvudmannens redovisning gjorde Skolinspektionen besök i Santosskolan den 28 oktober 2016. Vid besöket genomfördes intervjuer med elever, lärare, personal från elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen besökte

även skolenheten den 15 november 2016 för att genomföra dokumentstudier av bland annat betygskataloger och elevdokumentation i den digitala plattformen Hjärntorget. Ytterligare ett besök gjordes på skolenheten den 21 november 2016 då rektorn intervjuades utifrån vad som framkom vid dokumentstudierna.

Rektorn uppger vid intervju att han upplever att det har blivit bättre med individanpassningen i de olika ämnena. Rektorn tillägger att han också har pratat med enskilda lärare som behöver utveckla detta arbete. Vidare har specialpedagogen, enligt rektorninvolverats i arbetet och har försökt synliggöra vilka hjälpmedel som finns för eleverna. Angående uppgiften i huvudmannens redovisning att det skulle tas fram ett samlat och varierande arbetsmaterial att använda i undervisningen berättar rektorn att det ännu inte finns färdiga exempel på sådana uppgifter, men att lärarna har diskuterat frågan. Vidare uppger rektorn att hälften av lärarna nu går läslyftet och att det där byggs upp en uppgiftsbank.

Lärare i ett av arbetslagen uppger vid intervju att lärarna i So-ämnena har pratat om hur de ska skapa förutsättningar för att använda uppgifter på olika nivåer i sin undervisning. Huruvida respektive ämnesföreträdare, i enlighet med huvudmannens svar på Skolinspektionens förelägganden, har fått i uppgift av rektorn att samla en "bank" av varierande arbetsmaterial som kan användas i undervisningen är inget lärarna i arbetslaget kan svara på. Flera lärare berättar att flera ämneslag inte fungerar eftersom läslyftet pågår detta läsår och att det i vissa fall inte finns något ämneslag. Att ämnesansvariga skulle ta fram material för att förbättra individanpassningen har enligt lärarna inte hunnits med. Någon lärare uppger att läslyftet däremot uppfyller detta arbete till viss del och några lärare berättar att de har en viss diskussion om individanpassning i de enskilda ämnena.

Vid intervju med elever ges en varierande bild av hur individanpassningen av undervisningen ser ut. Några av eleverna berättar att alla elever får samma uppgifter och att lärarna är hjälpsamma när behov av hjälp uppstår. På frågan om de kan få svårare uppgifter om de upplever att arbetsuppgiften de arbetar med är för lätt svarar en grupp elever att de kan få svårare fördjupningsuppgifter i de olika ämnena. Elever i en annan intervjugrupp berättar att det är lite olika i olika ämnen, att vissa lärare planerar så att det finns sådana uppgifter medan andra inte gör det. En elev berättar att man kan få svårare uppgifter i ämnet matematik. Flera elever berättar exempelvis att deras upplevelser är att det är samma nivå på uppgifterna för alla elever i No-ämnena och att de elever som vill arbeta mer får arbeta hemma med detta.

Rättslig reglering

Skollagen anger att det i utbildningen ska tas hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Vidare anger skollagen att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt läroplanen ska läraren ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Mot bakgrund av huvudmannens redovisning och vad som kommit fram vid uppföljningsbesöken bedömer Skolinspektionen att de åtgärder som huvudmannen vidtagit inte är tillräckliga för att säkerställa att alla lärare i sin undervisning tar hänsyn till elevernas enskilda behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vid uppföljningsbesöken framkommer att arbetet kring de åtgärder som huvudmannen redovisat i sitt svar till Skolinspektionen bara delvis påbörjats och att eleverna fortfarande inte ges en tillräckligt anpassad undervisning i samtliga ämnen. Skolinspektionen bedömer därför att de åtgärder som huvudmannen vidtagit sedan föregående tillsynsbesök inte gett tillräcklig effekt och att verksamheten fortfarande inte uppfyller författningarnas krav gällande arbetet med individanpassning av undervisningen.

Motivering till val av verktyg

Göteborgs kommuns verksamhet vid Santosskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 12 maj 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen beslutade den 3 februari 2016 att förelägga huvudmannen för Santoskolan att senast den 29 april 2016 vidta åtgärder för att säkerställa att

ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Skolinspektionens utredning visade att Santosskolan inte hade ett fungerande arbete för att uppmärksamma, anmäla och skyndsamt utreda om elevers eventuella behov av särskilt stöd. Skolinspektionen identifierade genom dokumentstudier ett flertal elever i årskurs 9 som under vårterminen 2015 fick ett eller flera F i betyg, för vilka det saknades dokumentation av utredningar av stödbehov och åtgärdsprogram. Enligt personalen i elevhälsan fanns det elever bland dessa som var i behov av särskilt stöd, vars stödbehov de inte hunnit med att utreda. Enligt elevhälsan fanns det också elever bland dessa vars behov av särskilt stöd inte hade anmälts av lärare till rektor och elevhälsa. Enligt specialpedagogerna hade de, på grund av tidsbrist och det stora antalet elever som var i behov av utredningar för särskilt stöd, fått prioritera de elever som de ansåg hade störst behov av särskilt stöd. Att skolans arbete i ovan nämnda delar inte fungerade bekräftades även av att flera av de lärare som intervjuades hade uppfattningen att elevers stödbehov inte utreddes skyndsamt och att det saknades rutiner för när elever skulle utredas för särskilt stöd och när ett eventuellt åtgärdsprogram ska upprättas. Skolinspektionen gjorde bedömningen att skolans arbete med de elever som befarades att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås hade brister. Skolinspektionen poängterade att detta måste åtgärdas eftersom elever som kunde vara i behov av särskilt stöd annars riskerade att inte bli utredda och därmed inte heller få det särskilda stöd som de var i behov av.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen redovisade den 2 maj 2016 de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa de brister som Skolinspektionen påtalat i sitt föreläggande den 3 februari 2016. Vad gäller särskilt stöd har skolans specialpedagoger, enligt redovisningen, tillsammans med övriga professioner i elevhälsoteamet (EHT), gått igenom de utredningar som finns dokumenterade i PMO (databas) samt de nya utredningar som gjorts för att identifiera eventuella behov av särskilt stöd. EHT har även gått igenom elevernas betyg från höstterminen 2015 för att identifiera de elever som är i behov av extra anpassningar och/eller av särskilt stöd. För de elever som bedömts vara i behov av särskilt stöd har åtgärdsprogram upprättats.

Vidare står i redovisningen att EHT kommer att ha regelbundna träffar med arbetslagen för att fånga upp elever som har behov av insatser samt för handledning av pedagogerna utifrån de olika stödbehov som finns bland eleverna. Om eleven inte når målen trots extra anpassningar tar mentorn

kontakt med EHT som kallar till ett möte med mentorn och vårdnadshavare. EHT utreder behovet av särskilt stöd och om behov av särskilt stöd föreligger upprättas ett åtgärdsprogram för eleven.

Mentorn tar enligt huvudmannens redovisning del av åtgärdsprogrammet och informerar arbetslaget om det stöd som ska ges eleven. När arbetslaget har skickat in en orosanmälan till EHT får de återkoppling genom att EHT kallar mentorn och eventuellt arbetslagsledare till ett möte där man går igenom de insatser som EHT gör. Mentorn ska därefter återkoppla informationen till sitt arbetslag. De elever på skolan som har behov av särskilt stöd har nu fått ett åtgärdsprogram och anpassningar i de olika ämnena.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

För att komplettera huvudmannens redovisning gjorde Skolinspektionen besök i skolenheten den 28 oktober 2016. Vid besöket genomfördes intervjuer med elever, lärare, personal från elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen besökte även Santosskolan den 15 november 2016 för att genomföra dokumentstudier av bland annat betygskataloger och elevdokumentation i den digitala plattformen Hjärntorget. Ytterligare ett besök gjordes den 21 november 2016 då rektor intervjuades utifrån vad som framkom vid dokumentstudierna.

Skolverkets offentliga statistik visar att 56 procent av eleverna vid Santosskolan som slutade grundskolans årskurs 9 vårterminen 2016 uppnådde kunskapskraven i alla ämnen. Det innebär att mer än 4 av 10 elever hade minst ett F i betyg i något ämne. Detta föranleder att Skolinspektionen vid intervju med lärare ställer frågan hur de arbetar med att identifiera vilka elever som är i behov av särskilt stöd i god tid innan det går så långt att eleven får ett F i betyg. Då svarar lärare att de börjar med extra anpassningar direkt i klassrummet och att ett dokument kring de extra anpassningarna sedan skickas till it-pedagogen som lägger upp detta i det interna datasystemet (Hjärntorget). Lärarna berättar att de fyller i vilka extra anpassningar som ska göras och när dessa ska följas upp tillsammans med lärare och arbetslag. Några lärare uttrycker att det nog görs mer extra anpassningar än vad som dokumenteras. Lärare uppger att de utvärderar de extra anpassningarna efter fyra veckor och antingen lägger till fler anpassningar eller fortsätter med de som getts. Är det så att det ändå inte fungerar så anmäler lärarna det vidare till EHT. Lärare uppger vidare att de anmäler till EHT direkt om behov av utredning av särskilt stöd finns. Rektor är med i EHT och vi har bra rutiner för detta arbete nu, tillägger lärarna.

Lärarna berättar att när de lämnar in en anmälan till EHT försöker de i denna beskriva vilket arbete som har gjorts och vilka behov som finns hos eleven. Lärarna tillägger att det är elevens mentor som gör anmälan till EHT. Lärarna

uppger att de antar att EHT, när de fått in en anmälan, kartlägger vilka insatser som har gjorts och att de sedan gör en bedömning om det är aktuellt med särskilt stöd. De lärare som har haft elever som det fattats beslut om av EHT har fått en återkoppling av detta arbete. På Skolinspektionens fråga om de elever som behöver utredas för särskilt stöd nu är utredda och om åtgärdsprogram har upprättats för de elever som behöver särskilt stöd svarar lärarna att de upplever att elevhälsan i dagsläget har kommit ikapp i arbetet med åtgärdsprogram. Lärarna tillägger att det inte är samma situation som tidigare när det gäller utredningar och upprättandet av åtgärdsprogram och att de kommit ifrån situationen att utredningar ligger och väntar på att bli gjorda.

Elevhälsan ger samma beskrivning som lärarna av hur arbetet med extra anpassningar bedrivs. Om de extra anpassningarna inte har önskad effekt träffas elevhälsan och lärarna för att diskutera elevens behov, säger elevhälsan. Vidare uttrycker de att en utredning då kan ske och sedan fattar rektorn beslut om upprättande av åtgärdsprogram.

Rektorn berättar vid intervju att han i ett tidigt skede engagerat elevhälsan i arbetet med att gå igenom dokumentation i form av åtgärdsprogram och extra anpassningar för alla elever. Vidare berättar rektorn att det har upprättats åtgärdsprogram där det varit nödvändigt och att det ser bättre ut idag jämfört med tidigare samt att skolresultaten rimligtvis borde stiga framöver. Det finns enligt rektorn ett annat driv och en annan rörelse framåt i arbetslagen idag i jämförelse med tidigare. Rutinen för extra anpassningar har arbetats om och elevhälsan är ute i arbetslagen idag, något som de inte var tidigare, enligt rektorn. När extra anpassningar inte räcker till ska detta anmälas till rektorn istället för till specialpedagogen som det var tidigare. Vidare uppger rektorn att han ställt kravet att de extra anpassningarna ska dokumenteras på Hjärntorget och att ansvaret ligger hos lärarna. Rektorn tror att det digitala arbetet kan vara svårt, att processen kring detta är igång, men att skolan inte är framme i detta arbete än.

I samband med uppföljningen av tillsynen framkommer det i samtal med elever att det finns något som kallas för F-varning. Enligt elever innebär detta att läraren kontaktar eleven och meddelar att det finns risk att eleven får F i betyg i något ämne. Läraren berättar sedan vad eleven ska göra för att undvika att få F i betyg i ämnet. F-varningen kommer oftast i mitten av terminen så att det finns tid kvar att arbeta, berättar eleverna. Några elever berättar att läraren hjälper till med F-varningen och att det finns möjlighet att få hjälp på läxhjälpstiden efter skolan. En annan elev berättar att lärarna inte har hjälpt till utan det är upp till eleven själv att göra det som behövs. Vissa lärare visar exakt vad man ska göra säger en elev. Det finns också lärare som sätter press på elever som fått F-varning trots att eleven har en situation som hindrar eleven

att fokusera på skolan, säger en annan elev. Lärarna beskriver att det under terminens gång görs en sammanställning av elevernas kunskapsresultat och om det finns risk att en elev får ett F i betyg i något ämne skrivs en betygsvarning. Lärarna uppger vidare att de inte använder begreppet F-varning. Dessa betygsvarningar skickas sedan hem till vårdnadshavaren och innehåller en nulägesbeskrivning. I den ska det ingå vad eleven ska göra för att förändra situationen och den kan också innehålla vad lärarna och vad skolan ska göra. Skolinspektionen frågar lärarna om det framgår vad som är skolans ansvar och om det är tydligt hur skolan ska hjälpa eleverna i ämnen med betygsvarning och får svaret att det inte är på det viset utan att det borde förtydligas. Enligt lärarna är det vanligt förekommande med betygsvarningar och de tycker att det är ett bra påtryckningsmedel för att få igång eleverna och få dem att lämna in uppgifter för att få betyg. Rektorn berättar att blanketten för betygsvarning har ändrats och att det nu framgår vad eleven ska göra, men att det också ska framgå vad skolan ska göra för att hjälpa eleven. Det är också viktigt att få med elevens vårdnadshavare i detta arbete, berättar rektorn och tillägger att skolan redovisar mål och framsteg för eleverna via Hjärntorget (digitalt system), men att vårdnadshavare inte alltid går in och läser det som står där om deras barn/ungdomar.

Skolinspektionen beslutade sig efter det första uppföljningsbesöket (28/10 2016) för att göra ytterligare ett besök vid Santosskolan och då genomföra dokumentstudier av betygskataloger, betygsvarningar och elevdokumentation i de datasystem skolenheten använder. Skolinspektionen konstaterar att en stor del av de extra anpassningar som finns registrerade i elevdokumentationen är införda i november 2016, det vill säga efter det att Skolinspektionen genomförde sitt första uppföljningsbesök och de intervjuer som framgår ovan. En av de elever som Skolinspektionen gjort dokumentstudier kring hade vid slutet av höstterminen 2015 betyget F i fem ämnen. Vid betygsättningen i slutet av vårterminen 2016 fick eleven åter betyget F i fem ämnen, varav fyra ämnen var samma som terminen före. Det finns för eleven inga dokumenterade extra anpassningar i skolans digitala plattform och ingen registrerad orosanmälan till elevhälsan från lärare kring eleven. Det finns utredningar från tidigare skola, men inget åtgärdsprogram som är registrerat i det digitala system som Santosskolan använder. Skolinspektionen genomförde den 21 november 2016 en kompletterande intervju med rektorn utifrån vad som framkom vid dokumentstudierna. Enligt rektorn har eleven ovan haft stor frånvaro. Enligt rektorn är eleven nu betygsvarnad i ett ämne – matematik. Eleven ska göra ett omprov och träffar specialläraren. Lärare har enligt rektorn tät kontakt med elevens vårdnadshavare gällande elevens frånvaro. Det finns ingen utredning av elevens stödbehov eller beslut gällande åtgärdsprogram. Rektorn säger att lärare anmäler till elevhälsan när de inte kommer längre med sina extra

anpassningar och att rektorn är mottagare av sådana anmälningar. Det finns ingen sådan anmälan gällande denna elev. Skolinspektionens dokumentstudier visar att Santosskolan använder sig av bedömningsmatriser som finns digitalt på respektive elevs sida. Många bedömningsmatriser är inte ifyllda för denna elev och det framgår inte om det beror på att eleven inte läser dessa ämnen under höstterminen eller om andra skäl föreligger. Det finns också flera ämnen där matriserna indikerar på att eleven riskerar att inte nå kunskapskraven. Rektorn säger att tidigare bedömningar borde ha legat kvar, men att det också kan vara så att det inte finns bedömningsunderlag, trots att eleven har läst ämnet.

En annan elev, som vid slutet av höstterminen 2015 hade betyget F i två ämnen, fick vid betygsättningen i slutet av vårterminen 2016 betyget F i fyra ämnen. I ett ämne har eleven fått betyget F två terminer i rad. Eleven har inga extra anpassningar som är registrerade i det digitala systemet där detta enligt skolans rutiner ska framgå. Skolinspektionen kan vid sina dokumentstudier inte finna att det finns någon orosanmälan från lärare kring eleven till elevhälsan och heller inte några utredningar av elevens eventuella stödbehov eller att något åtgärdsprogram upprättats för eleven. Rektorn uppger vid intervju att det tidigt uppmärksammades att eleven har ett stödbehov, men att det inte finns någon dokumentation av tidigare utredningar. Enligt rektorn har det inkommit en muntlig orosanmälan från personal till rektorn om elevens kunskapsutveckling och det finns även en utredning från tiden då eleven gick på en annan skola, men den har Santosskolan inte kunnat ta del av. Enligt rektorn har eleven inget åtgärdsprogram och får inte det stöd eleven behöver i den nuvarande klassen. Det finns enligt rektorn inget systematiskt stöd som leder elevens kunskapsutveckling framåt. Enligt rektorn har eleven betygsvarningar i flera ämnen inför betygsättningen höstterminen 2016, vilket Skolinspektionen konstaterar är elevens tredje termin vid Santosskolan.

Ytterligare ett exempel visar en elev som vid slutet av höstterminen 2015 hade betyget F i två ämnen. Vid betygsättningen i slutet av vårterminen 2016 fick eleven betyget F i tre ämnen, varav ett ämne var samma som terminen före. Eleven har inga extra anpassningar som är registrerade i det digitala systemet där detta enligt skolans rutiner ska framgå. I elevdokumentationen finns en pedagogisk utredning från tidigare skola, men inget som tyder på att lärare anmält oro för elevens kunskapsutveckling till rektor eller elevhälsan vid Santosskolan. Enligt rektorn har eleven fått betygsvarningar i två ämnen (varav ett ämne där eleven sedan tidigare har ett F). Enligt rektorn finns det ingen anmälan till elevhälsan om att eleven kan vara i behov av särskilt stöd, och inte heller någon utredning av elevens stödbehov och inga beslut gällande åtgärdsprogram för eleven. Skolinspektionens dokumentstudier visar att de

bedömningsmatriser som finns digitalt gällande elevens kunskaper indikerar att det finns ytterligare ämnen där eleven riskerar att inte nå kunskapskraven.

Slutligen ett elevexempel där eleven fick betyget F i 5 ämnen höstterminen 2015 och betyget F i 5 ämnen vårterminen 2016. I tre fall har eleven fått F i betyg i samma ämne två terminer i rad. För eleven finns extra anpassningar registrerade i det digitala systemet, dels i april 2016 och sedan i november 2016. Eleven har enligt rektorn fått betygsvarningar i sex ämnen, varav det förekommer ämnen där eleven tidigare haft betyget F, inför höstterminens betygsättning. Eleven har enligt rektorn haft stor frånvaro. Vidare uppger rektorn att eleven kommer att få en anpassad studiegång med prioritet på "kärnämnen". Detta beslut bygger på resultat av utredningar från instanser utanför skolan. I mars och september 2016 kom det orosanmälningar från arbetslaget till elevhälsan gällande elevens kunskapsutveckling och i oktober 2016 skickade kurator frågor till hemmet gällande elevens stödbehov uppger rektorn. Det finns ingen utredning av elevens stödbehov. Skolan ska dock kartlägga elevens stödbehov i matematik inför att eleven ska få stöd av speciallärare uppger rektorn vidare

Skolinspektionens dokumentstudier visar att elevens betygsvarningar innehåller beskrivningar av olika slag. Ett exempel är att det behövs "mer närvaro och kursuppföljning". I andra exempel handlar det om ett prov som eleven inte har gjort eller om en inlämningsuppgift som inte är slutförd. Det framgår inte av betygsvarningarna hur skolan ska arbeta för att hjälpa eleven.

Med utgångspunkt i det som framkommit vid dokumentstudierna ovan frågar Skolinspektionen rektorn hur länge en elev kan riskera att inte nå kunskapskraven innan det kommer en anmälan från en lärare till elevhälsan. Rektorn svarar att de gjort om rutinen för sådana anmälningar så att de ska gå direkt till rektorn. Angående de exempel på elever som haft F i betyg i ett eller flera ämnen i två terminer utan att det finns extra anpassningar registrerade och utan att det lämnats en anmälan till elevhälsan om utredning av eventuellt behov av särskilt stöd säger rektorn att det är uppenbart att de inte är framme än i sitt arbete, att det finns elever som borde uppmärksammas i ett tidigare skede. Rektorn säger att de försöker arbeta för att det ska bli systematik i de delar där det inte är det. Rektorn och lärarna ska arbeta med detta under en studiedag för att komma vidare med att lärarna inte alltid fyller i bedömningsmatriser eller dokumenterar extra anpassningar och att det i dagsläget är svårt för eleverna att navigera i systemet. Vidare framkommer vid intervjun med rektorn att processen kring att dokumentera extra anpassningar inte är helt igång, att det exempelvis inte går att se i dokumentationen vilka extra anpassningar som är reviderade eller avslutade. Bristerna i systematiken

gör enligt rektorn att det finns risk att elever inte uppmärksammas trots att de riskerar att inte nå kunskapskraven.

Skolinspektionen frågar om någon från huvudmannens sida följt upp hur Santosskolans arbete kring extra anpassningar och särskilt stöd bedrivs. Enligt rektorn har det inte gjorts någon direkt uppföljning av detta från stadsdelens sida.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska också utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om detta inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Mot bakgrund av huvudmannens redovisning och vad som kommit fram vid uppföljningsbesöken och vid dokumentstudier bedömer Skolinspektionen att de åtgärder som huvudmannen vidtagit inte är tillräckliga för att säkerställa att ansvariga på skolan skyndsamt utreder elevens behov av särskilt stöd. Trots att huvudmannens redovisning och de intervjuer som genomfördes med lärare, elevhälsan och rektorn vid första uppföljningsbesöket visar att det vidtagits en rad åtgärder för att implementera en rutin som ska säkerställa att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds visar Skolinspektionens dokumentstudier att det finns brister i detta arbete, vilket också bekräftas i den avslutande intervjun med rektorn. Skolinspektionen kan inte påvisa att elever inte ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, men bedömer att effekterna av den otydlighet som finns vid Santosskolan beträffande exempelvis uppföljning av de extra anpassningarna gör att elever kunnat gå flera terminer i rad med betyget F i flera ämnen, i vissa fall samma ämnen, utan att detta föranlett att lärarna anmält oro för elevens kunskapsutveckling till elevhälsan eller rektorn. Elever där extra anpassningar visat sig inte ge önskad effekt och där eleven befaras vara i behov av utredning för särskilt stöd utreds således inte alltid skyndsamt. Skolinspektionen vill i sammanhanget

kommentera de så kallade betygsvarningar som används vid Santosskolan och poängtera vikten av att rektorn och lärarna är medvetna om att det är skolans ansvar att ge elever den stöttning de behöver för att minst nå kunskapskraven i ett ämne.

Motivering till val av verktyg

Göteborgs kommuns verksamhet vid Santosskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 5 maj 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att det vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen beslutade den 3 februari 2016 att förelägga huvudmannen för Santosskolan att senast den 29 april 2016 vidta åtgärder för att säkerställa att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av

elever. Tillsynen visade att skolans plan mot kränkande behandling inte var tillräckligt implementerad och att det fanns delar i den som inte uppmärksammades och genomfördes i verksamheten. Av intervju med elever framgick att eleverna inte kände till innehållet i planen. Att planen inte användes aktivt i skolans verksamhet bekräftades av uppgifter från dåvarande rektorn som uppgav att det målinriktade arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid tillsynen endast bestod av en ambition att arbeta med detta. Skolinspektionen konstaterade i sitt beslut att det i utredningen visserligen hade framkommit exempel på att det genomfördes insatser för att förhindra kränkande behandling, men eftersom det fanns elever och personal som inte kände till innehållet i planen och att det inte följdes upp att all personal arbetade utifrån planen, bedömde Skolinspektionen att Santoskolans dåvarande målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling inte uppfyllde författningarnas krav.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen redovisade den 2 maj 2016 de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa de brister som Skolinspektionen påtalat i sitt föreläggande den 3 februari 2016. I redovisningen står att det, efter att det blev känt att lärare inte ansåg att planen mot kränkande behandling var implementerad och att elever inte visste att det fanns en sådan plan, har pågått ett arbete med att levandegöra värdegrundsarbetet utifrån planen mot kränkande behandling. Alla klasser på skolan har enligt redovisningen nu fått ta del av skolans plan mot kränkande behandling, genom att lärarna har avsatt tid på de så kallade "Forumlektionerna" för att gå igenom planen tillsammans med eleverna. Eleverna har också fått fylla i enkäter, i syfte att kartlägga trygga och otrygga platser på skolan. Enkätsvaren har sedan sammanställts av samordnaren för skolans trygghetsteam, som sedan har gått igenom resultatet med all personal på skolan. Vidare framgår i redovisningen att elevhälsan sedan har haft resultatet av dessa enkäter som underlag för planering av förebyggande och främjande insatser på skolan. Efter detta har alla elever på skolan fått fylla i ytterligare en enkät angående trivsel i syfte att fortsätta kartlägga elevernas upplevda arbetsmiljö och sociala situation på skolan.

I huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder står vidare att det i december (2015) anställdes ytterligare en skolkurator som arbetar 60 procent på skolan, vilket har medfört att det nu finns en skolkurator med i skolans trygghetsteam. Detta anses ha ökat möjligheterna för samverkan mellan elevhälsa, trygghetsteam och skolans ungdomssamordnare, samt utgör, enligt redovisningen ytterligare ett steg i att rutinerna för ett strukturerat och målinriktat värdegrundsarbete mot kränkande behandling på skolan kan fortsätta att utvecklas. Vidare står i redovisningen att skolans utökning av

skolkuratortjänst bidragit till att det förebyggande och främjande arbetet på skolan ytterligare har kunnat prioriteras, att skolkuratorerna har arbetat fram olika material, bland annat gällande nätanvändande/näthat och frågor gällande HBTQ. Arbetet med dessa frågor kommer enligt huvudmannen att läggas in i skolans kalendarium för höstterminen 2016 och vårterminen 2017.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

För att komplettera huvudmannens redovisning gjorde Skolinspektionen besök i skolenheten den 28 oktober 2016. Vid besöket genomfördes intervjuer med elever, lärare, personal från elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen besökte även Santoskolan den 15 november 2016 för att genomföra dokumentstudier av bland annat betygskataloger och elevdokumentation i den digitala plattformen Hjärntorget. Ytterligare besök gjordes den 21 november 2016 då rektorn intervjuades utifrån vad som framkom vid dokumentstudierna.

Rektorn uppger vid intervju att den likabehandlingsplan (årlig plan mot kränkande behandling) som nu finns grundar sig på resultaten från enkäter och genomförda kartläggningar från förra läsåret och att "Forumstiden" har använts till att arbeta med delar av planens innehåll. Vidare uppger rektorn att lärarna har pratat med eleverna om planen, men att problemet kan vara att ingen har ägt frågan och att det inte har gjorts någon systematisk uppföljning av detta arbete. Skolinspektionen ställer frågan om det är korrekt uppfattat att det gjorts kartläggningar, men att arbetet därefter med åtgärderna inte tagits vidare. Rektorn svarar att personalen och eleverna inte har ägt detta arbete gemensamt och att skolan inte har arbetat vidare med det med eleverna.

En grupp elever berättar vid intervju att de inte känner igen någon plan mot kränkande behandling. Någon elev uppger att eleven känner igen att de pratat lite om detta i klasserna men inte på Forumstiden. Andra elever berättar att de pratade om planen i slutet av förra läsåret, men att de inte har gått igenom den detta läsåret. På frågan om eleverna upplever att de tillsammans med lärarna brukar diskutera hur de ska vara emot varandra svarar elever att de vid klassrådet har lyft och pratat om det, men att det oftast inte är lärarna som tagit upp detta. Vidare säger elever att de gjorde en enkät förra terminen, men att de inte vet vad skolan gjorde med resultaten av den. Elever uppger också vid intervjuer att de tycker man får vara som man är på skolan och att det inte är någon som uttrycker sig nedsättande mot någon annan. Andra elever berättar att de upplever att det är lugnt på skolan.

Skolinspektionen frågar vid intervju lärarna vilket fokus skolan har i det målinriktade arbetet med att förhindra kränkande behandling. Lärarna svarar att de utgår från den enkät som ska genomföras på skolan under vecka 45 efter

höstlovet och att fokus under hösten har legat på studiero och trygghetskänsla. Lärarna säger att de även har arbetat med personalnärvaro på rasterna, schemaläggning, trygghetsvandringar på skolan tillsammans med eleverna, samt pratat om kränkningar via nätet. Vidare berättar lärare att en av sakerna som det skulle fokuserats på var att få igång kamratstödjare, men eftersom det inte funnits någon kurator har arbetet lagts på is.

Enligt lärare har de gått igenom likabehandlingsplanen med eleverna och den ska också gås igenom med vårdnadshavarna. Rektorn har gett i uppdrag till alla lärare att prata om likabehandlingsplanen med eleverna. På Skolinspektionens fråga om vad som står i planen mot kränkande behandling och vilka riskområden som kom fram i kartläggningen svarar lärare att det största arbetet är kring verbala kränkningar och att detta arbete genomsyrar all undervisning och rastverksamhet.

Representanter för elevhälsan berättar att de är delaktiga i arbetet med den enkät som genomförs på skolan varje år och att denna presenteras för lärare och elever och visar områden som kan vara riskområden på skolan. Vidare framkommer vid intervjun att det i det så kallade trygghetsteamet tas upp enskilda insatser för enskilda elever. På Skolinspektionens fråga om det finns några gemensamma åtgärder för att motverka kränkande behandling vid skolan svarar elevhälsans representanter att det inte varit så detta läsår ännu. Vidare framkommer att kuratorerna pratade om detta innan de slutade på skolan, men att arbetet stannade upp när de slutade.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling och att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är enligt skollagen skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Mot bakgrund av huvudmannens redovisning och vad som framkommit vid uppföljningsbesöken bedömer Skolinspektionen att de åtgärder som huvudmannen vidtagit inte är tillräckliga för att säkerställa att det vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Visserligen framgår i uppföljningen att det görs kartläggningar av riskområden och miljöer och att det pågår ett arbete bland lärarna i syfte att förhindra kränkande behandling, men utredningen visar att detta arbete inte drivs gemensamt och systematiskt, vilket krävs för att det ska kunna följas upp och bedömas som målinriktat. Enligt huvudmannens svar används så kallade "Forumslektioner" för att arbeta med skolans plan mot kränkande behandling, dock visar intervjuer med eleverna att detta arbete inte nått ut till alla. I huvudmannens svar omnämns satsningen på utökning av skolkuratorstjänsten som en viktig del i att utveckla verksamhetens förebyggande och främjande arbete och att skolkuratorerna har arbetat fram olika material som ska användas i klasserna under läsåret 2016/17. Vid uppföljningen saknas dock kuratorer helt vid Santosskolan och det framgår inte av uppföljningen att någon annan fått ta över ansvaret för de åtgärder som huvudmannen redovisat i sitt svar till Skolinspektionen.

Motivering till val av verktyg

Göteborgs kommuns verksamhet vid Santosskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 12 maj 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek,

elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen beslutade den 3 februari 2016 att förelägga huvudmannen för Santoskolan att senast den 29 april 2016 vidta åtgärder för att säkerställa att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I beslutet framgår att lärarna ansåg att det var svårt att få tid att konsultera elevhälsan kring exempelvis extra anpassningar eller få stöttning i utredning av elevers stödbehov. Elevhälsan uppgav att de fokuserade på akuta ärenden, redan identifierade problem som behövde hanteras och situationer som uppstår och dåvarande rektorn bekräftade att det inte fanns mycket av förebyggande arbete inom elevhälsan, att elevhälsans arbete främst handlade om att kartlägga enskilda elevers behov av stödinsatser.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen redovisade den 2 maj 2016 de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa de brister som Skolinspektionen påtalat i sitt föreläggande den 3 februari 2016. Av redovisningen framgår att det arbete och de åtgärder som huvudmannen redovisat att de ska vidta för att komma till rätta med övriga förelägganden i Skolinspektionens beslut, i hög utsträckning har bidragit till att elevhälsan kommit i kapp i sitt arbete och idag i högre utsträckning kan arbeta förebyggande. "I synnerhet har de nya strukturerade rutiner som nu etablerats bidragit till att alla elever på Santoskolan kommer att ha bättre förutsättningar än tidigare att lyckas i sina studier", skriver huvudmannen.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

För att komplettera huvudmannens redovisning gjorde Skolinspektionen besök i skolenheten den 28 oktober 2016. Vid besöket genomfördes intervjuer med elever, lärare, personal från elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen besökte även Santosskolan den 15 november 2016 för att genomföra dokumentstudier av bland annat betygskataloger och elevdokumentation i den digitala plattformen Hjärntorget. Ytterligare besök gjordes den 21 november 2016 då rektorn intervjuades utifrån vad som framkom vid dokumentstudierna.

Vid intervju säger rektorn att skolans kurator och en specialpedagog slutade i inledningen av höstterminen (2016). En ny kurator tillträder på heltid efter höstlovet och en ny specialpedagog börjar på skolan efter jullovet.

Rektorn uppger att han upplever att elevhälsan har kunnat arbeta på ett annat sätt jämfört med tidigare med hänvisning till den kritik som skolan fick kring elevhälsans arbete i Skolinspektionens beslut. Rektorn berättar att elevhälsan i ett tidigt skede engagerats i arbetet med att gå igenom dokumentation i form av åtgärdsprogram och extra anpassningar för alla elever. Rutinen för extra anpassningar har arbetats om och elevhälsan är ute i arbetslagen idag, något som de inte var tidigare, säger rektorn. Vidare säger rektorn att elevhälsan kan arbeta mer förebyggande jämfört med tidigare.

Vid intervju säger representanter för elevhälsan att de arbetar på ett annat sätt nu jämfört med tidigare och att lärarna också är mer involverade i elevhälsans arbete. På frågan om elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande svarar representanter för elevhälsan att de inte hinner med detta arbete och att det inte finns något sådant arbete i dagsläget. Intervjuer visar att lärare delar denna bild. Dock uppger lärare att skolsköterskan är ute och pratar i korridorer och i klasserna, att elevhälsan är med på arbetsplatsträffarna och att deras arbete därmed har blivit mer förebyggande och främjande än tidigare. Samtidigt uppger lärarna att bemanningen inom elevhälsan i dagsläget är kort och att skolan varit utan kurator i 1-2 månader.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 277) anges att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse, utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv.

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Mot bakgrund av huvudmannens redovisning och vad som framkommit vid uppföljningsbesöken bedömer Skolinspektionen att de åtgärder som huvudmannen vidtagit inte är tillräckliga för att säkerställa att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Skolinspektionens uppföljning visar att det påbörjats en förändring av elevhälsans arbete i syfte att elevhälsan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Det framgår dock av intervjuer med såväl lärare som elevhälsans representanter att elevhälsan vid uppföljningstillfället inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till val av verktyg

Göteborgs kommuns verksamhet vid Santosskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Avhjälpta brister i verksamheten***Extra anpassningar och särskilt stöd***

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Göteborgs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)

Motivering

Vid uppföljningen av tillsynen har inte framkommit annat än att Göteborgs kommun avhjälpit denna brist. Denna bedömning görs utifrån kommunens skriftliga redovisning samt de uppgifter som framkommit vid uppföljningsbesöket.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Göteborgs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Motivering

Vid uppföljningen av tillsynen har inte framkommit annat än att Göteborgs kommun avhjälpit denna brist. Denna bedömning görs utifrån kommunens skriftliga redovisning samt de uppgifter som framkommit vid uppföljningsbesöket.

Beslut

2017-02-14
25 (25)
Dnr 43-2015:5257

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Mats Aronsson
Föredragande